

تحریم یکی از مسائلی بوده که چگونگی برخورد با آن به عنوان یکی از راهکارهای برون‌رفت از مشکلات عنوان شده است. تحریم‌هایی که بسیاری از آنها بیش از آنکه نظام سیاسی کشور را نشانه بگیرند، مستقیماً روی جان و معیشت مردم تأثیر گذاشته‌اند و می‌توان لیست بلند بالایی از آنها را نام برد که رسماً اقداماتی غیرانسانی لقب خواهند گرفت. بنا بر آن چیزی که مقامات آمریکایی و اروپایی می‌گویند تمام تحریم‌های غیرانسانی و غیراخلاقی که علیه ایران به تصویب و اجرا رسیده‌اند به منظور کنترل، مهار و در نهایت فروپاشی نظام سیاسی حاکم بر ایران بوده است. تحمیل هزینه از طریق تحریم‌ها بر ایران البته یک سوی ماجراست و سوی دیگر به هزینه‌هایی بازمی‌گردد که خواه‌ناخواه ایران روی دست اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها گذاشته است. یقیناً تصویب و اجرای بسیاری از تحریم‌ها برای طرف‌های غربی هم هزینه‌هایی را در بر داشته است و جدا از متضرر شدن اقتصاد این کشورها، بخشی از بودجه جاری آنها معطوف به ایران بوده است که بررسی آن نشان می‌دهد کشورهای تحریم‌کننده هم به اندازه خود در قبال ایران متضرر شده‌اند. بخشی از این ضررها را می‌توان در قالب آمار و ارقامی که در فضای مجازی منتشر شده فهمید و یقیناً بخش بسیار زیادی از آن را نمی‌توان روی نمودار برد، چرا که دسترسی به آنها شاید هیچ‌گاه مهیا نباشد. بخشی از این آمار محرمانه به هزینه کشورهای اروپایی و آمریکایی در منطقه به منظور کنترل یا جلوگیری از نفوذ ایران مربوط می‌شود که ارقامی «میلیارد دلاری» می‌شود و قطعاً جمع‌بندی و انتشار آن می‌تواند جذابیت‌های خاص خود را داشته باشد. آنچه مشخص است، آمریکا پس از صرف هزینه ۷ تریلیون دلاری در منطقه غرب آسیا و به راه‌اندازی جنگ در افغانستان و عراق نتوانسته به اهداف خود که آن را «استقرار دموکراسی» می‌خواند دست یابد و در نهایت معادلات هم به نفع ایران رقم خورد!هم‌اکنون هم آمریکایی‌ها مدعی هستند بیش از ۱۱ میلیارد دلار در سوریه هزینه کرده‌اند و از این‌ به بعد هم از پس آن برنمی‌آیند. به همین جهت است

که «ترامپ» به صراحت اعلام کرده اگر عربستان خواهان حضور آمریکا در سوریه است باید هزینه آن را بپردازد، چرا که حضور این کشور به نفع دیگران (ایران و روسیه) بوده است. دونالد ترامپ در نشست خبری مشترک با روسای جمهوری استونی، لتونی و لیتوانی این مطلب را مطرح کرد و گفت: «زودی با هماهنگی با عربستان و دیگران تصمیم می‌گیریم. من گفتم اگر بخواهید در اینجا بمانیم، باید پول بدهید. ماندن ما در سوریه برای ما بهای گزافی دارد و بیشتر به کشورهای دیگر کمک می‌کند».

■ هزینه ۳۷۶ میلیون دلاری فقط برای تغییر رفتار سیاسی ایران
گزارشی که یک تحلیلگر ارشد مسائل ایران به مرکز تحقیقات کنگره آمریکا ارائه کرده نشان می‌دهد دولت‌های آمریکا طی سال‌های گذشته صدها میلیون دلار برای براندازی در ایران هزینه کرده‌اند. «کنث کرمان» تحلیلگر ارشد مسائل ایران در مرکز تحقیقات کنگره آمریکا در گزارشی جدید به شرح بودجه‌های پرداخته که دولت‌های متوالی این کشور از سال ۲۰۰۴ برای ایجاد تغییرات مطلوب واشنگتن در داخل ایران در قالب برنامه‌هایی موسوم به «پیشبرد دموکراسی» و حقوق بشر اختصاص داده‌اند. یکی از سر فصل‌های گزارش آقای کرمان به موضوع تلاش‌های دولت‌های متوالی آمریکا و نظام حاکمیتی این کشور برای ایجاد تحولات همسو با واشنگتن در داخل ایران می‌پردازد. طبق این گزارش، کنگره صدونهم آمریکا قانونی الزام‌آور با عنوان «حمایت از آزادی در ایران» تصویب کرد که ۳۰ سپتامبر سال ۲۰۰۶ به تصویب رسید و بودجه‌هایی را برای «ارتقای دموکراسی در ایران» در نظر گرفت. مجموع هزینه‌هایی که آمریکایی‌ها به منظور تغییر سیاسی در ایران هزینه کرده‌اند توسط این پژوهشگر استخراج شده که مشروح آن در جدول یک آمده است:

■ هزینه یکمیلیارد و ۸۰۰ میلیون دلاری برای کنترل ایران و دوستان در سال ۲۰۱۵
هزینه‌های یادشده مشخصاً به ایران اختصاص یافته و یافته‌هایی است که «کنث کرمان» به دست آورده و احتمال اینکه مقامات

گزارشی درباره مجموعه اقدامات سیاسی و تحریمی علیه جمهوری اسلامی

فهرست هزینه‌های غرب برای مقابله با ایران

- رضا حدیدی

یک میلیون دلار برای ایجاد ناآرامی در ایران و بهره‌برداری از آن هزینه کرده است. «فیظ مصدق احمد» نویسنده و روزنامه‌نگار تحقیقی انگلیسی پس از بررسی اسناد رسمی دولت آمریکا به این نتیجه رسیده است. «اسناد دولت آمریکا از سال ۲۰۱۶ تا به امروز نشان می‌دهد دولت ترامپ، دست کم ۳ میلیون دلار برای تأمین مالی فعالیت‌های گروه‌های مخالف با نظام حاکم ایران هزینه کرده‌است. این هزینه‌های سرسام‌آور در حالی انجام می‌شود که جمعیتی بی‌خانمان‌ها در آمریکا رکورد زده است. بر اساس گزارشی که وزارت مسکن و توسعه شهری ای‌دی اعلام کرد، بر اساس آمارگیری انجام شده در ماه ژانویه (دی ماه) حدود ۵۵۴ هزار نفر در سراسر آمریکا بی‌خانمان هستند. این رقم نسبت به سال ۲۰۱۶، رشدی یک درصدی را نشان می‌دهد. از این تعداد، ۱۹۳ هزار نفر هیچ سرپناهی برای گذراندن شب‌های سرد زمستان در اختیار ندارند و در داخل ماشین‌ها، چادرها، کف خیابان‌ها و سایر اماکن شب را سپری می‌کنند. تعداد افراد فاقد سرپناه نسبت به ۲ سال قبل رشدی بیش از ۹ درصدی را نشان می‌دهد. افزایش تعداد افراد بی‌خانمان در چند شهر ساحلی غرب آمریکا چشمگیرتر بوده به نحوی که از سال ۲۰۱۵ تاکنون رشد انفجاری تعداد افراد بی‌خانمان در حداقل ۱۰ شهر و منطقه، مقامات محلی را وادار به اعلام حالت فوق‌العاده کرده است.

■ ضرر ۴ میلیاردی اروپایی‌ها در تحریم ایران

پیش از توافق هسته‌ای «برجام» طی نشست‌ی که در اندیشکده «شورای اتلانتیک» تحت عنوان «وقایعنامه اولیما یا ایران برای آمریکا خوب است» برگزار شد، مقامات اروپایی به صراحت در خصوص ضرر سنگین کشورهایشان در دوران تحریم‌های ایران سخن به میان آوردند. در آن نشست توافق احتمالی هسته‌ای از جنبه‌های مختلف مورد بررسی سفرای کشورهای فرانسه، آلمان و انگلیس

سال مالی	میزان بودجه
۱۵ میلیون دلار از محل اعتبارات عملیات‌های خارجی برای حمایت از سازمان‌ها و افراد فعال در زمینه‌های آموزشی، بشردوستانه و غیردولتی جهت پیشبرد دموکراسی و حقوق بشر در ایران اختصاص یافت. اداره دموکراسی و کار در وزارت خارجه آمریکا یک میلیون دلار در اختیار یکی از واحدهای دانشگاه «ییل» و ۵۰۰ هزار دلار در اختیار «صندوق ملی برای اعانه دموکراسی» (NED) «قرار داد.	۲۰۰۴
۳ میلیون دلار از محل اعتبارات عملیات‌های خارجی برای ارتقای دموکراسی در ایران. حوزه‌های اولویت موارد زیر را شامل می‌شد: توسعه احزاب سیاسی، رسانه‌ها، حقوق کارگری، ارتقای جامعه مدنی و حقوق بشر	۲۰۰۵
۱۱٫۵ میلیون دلار از محل اعتبارات عادی عملیات خارجی. مدیریت ۴٫۵ میلیون دلار از این مبلغ با اداره دموکراسی و کار وزارت خارجه آمریکا و ۷ میلیون دلار مابقی با اداره امور خاور نزدیک بود.	۲۰۰۶
مبلغ ۶۶۱ میلیون دلار از محل بودجه کمکی سال مالی ۲۰۰۶-۲۰۰۵ میلیون برای ارتقای دموکراسی، ۵ میلیون برای دیپلماسی عمومی با تمرکز روی جمعیت ایرانی، ۵ میلیون دلار برای برنامه مبادله‌های فرهنگی، ۶۶۱ میلیون دلار برای شبکه‌های صدای آمریکا و رادیو فردا. بودجه‌های شبکه بخش از طریق «هیات کارفرمایان بخش» تأمین می‌شود.	۲۰۰۷
۶٫۵۵ میلیون دلار برای ایران و سوریه در نظر گرفته شد که مدیریت آن با اداره دموکراسی و کار وزارت خارجه آمریکا بود.	۲۰۰۸
۶۰ میلیون دلار (از ۷۵ میلیون درخواستی)	۲۰۰۹
بالغ بر ۶۰ میلیون دلار از برنامه «صندوق حمایت اقتصادی» وزارت خارجه جهت «حمایت از آرمان‌های جامعه دموکراتیک و باز» درخواست شد. مصوبه شماره ۱۱۰۵ کنگره با ۲۵ میلیون دلار برای برنامه‌های ترویج دموکراسی در منطقه از جمله ایران موافقت کرد.	۲۰۱۰
۴۰ میلیون دلار برای برنامه «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک (NERD)» در خواست و هزینه شد. برنامه‌های مربوط به ارتقای حقوق بشر، جامعه مدنی و دیپلماسی عمومی در ایران بخش عمده مصرف این هزینه را تشکیل می‌دهد.	۲۰۱۱
۴۰ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» درخواست شد. برنامه‌ریزی‌ها برای ایران مشابه سال مالی ۲۰۱۰ است.	۲۰۱۲
۲۵ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» درخواست شد. مصارف هزینه‌های مربوط به ایران مشابه سال‌های مالی ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ است.	۲۰۱۳
۳۰ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» و مصارف هزینه‌های مربوط به ایران مشابه ۲ سال مالی قبل است.	۲۰۱۴
۳۰ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» و مصارف هزینه‌های مربوط به ایران مشابه ۲ سال مالی قبل است.	۲۰۱۵
۳۰ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» و مصارف هزینه‌های مربوط به ایران مشابه ۲ سال مالی قبل است. در این درخواست قید کمک به دور زدن سانسور اینترنت قید شده است.	۲۰۱۶
۳۰ میلیون دلار برای برنامه‌های «موکراسی منطقه‌ای خاور نزدیک» و مصارف هزینه‌های مربوط به ایران مشابه ۲ سال مالی قبل است.	۲۰۱۷
جمع	۳۷۶٫۱۶۵ میلیون دلار

اهرمی به نام دلار!

ممنوعیت به تمام بانک‌های ایران و جلوگیری آمریکا در استفاده ایران از دلار، مناسبات موسسات مالی بین‌المللی با ایران دچار اختلال شد. تحریم چرخه دلار (U-Turn) برای بانک‌های ایرانی حتی در برجام نیز رقع نشد. بر این اساس بانک‌های ایرانی و بانک مرکزی از تراکشن دلاری محروم هستند، چرا که متن توافق در این مورد سکوت کرده و این به معنای آن است که بانک‌های ایرانی نمی‌توانند حساب دلاری برای مبادلات تجاری با کشورهای دیگر برپا شود باز کنند. از این رو ایران قادر به تبادلات دلاری در جهان نیست. این نکته را «آدام ژوین» معاون وزارت خزانه‌داری آمریکا نیز در جلسه سنای آمریکا، تنها چند روز بعد از توافق یادآور شد. برای چنین واقعیتی، فکری اساسی لازم است و باید وابستگی به اهرم فشاری چون دلار به حداقل ممکن کاهش یابد تا بتوان از آسیب تصمیم‌هایی که در نیویورک گرفته می‌شود و آتارشار را بر بازار ایران می‌گذارد جلوگیری کرد. برای اقتصاد کشور که به میزان بالایی به خارج از کشور وابسته است، استفاده قابل توجه از دلار موجب می‌شود اندک تصمیمی از سوی صاحبان دلار در خارج از مرزها تبعات گسترده‌ای را در داخل به همراه بیاورد و ظرف چند ساعت، قدرت خرید اکثریت مطلق مردم را بشدت کاهش داده و ثروت‌های یادآورده عظیمی را برای اقلیتی محض ایجاد کند. از این رو رهایی از دلار یکی از قدم‌های اساسی برای استحکام اقتصاد ایران و شکوفایی و رونق آن خواهد بود.

استعمارگران بود، توسط دیگر کشورها نیز راج شد. دلار اینگونه با مکانیزم‌های توسعه‌یافته گسترش یافت و حوادث متعددی برای حفظ آن رخ داد که پرداختن به آنها خارج از مجال فعلی است، اما آنچه حائز اهمیت است شپیشبرد حاکمیت دلار تا زمان کنونی به وسیله وضع قوانین سختگیرانه پیرامون استفاده از دلار توسط دولت آمریکاست که آن را تبدیل به ابزارِی برای سلطه کرده است، به طور مثال نگاهی به سازوکار استفاده از دلار نشان می‌دهد تا چه حد تسلط ایالات متحده در حوزه مالی منجر به تعیین رفتار سایر کشورها در مواجهه با آمریکا می‌شود. بر بانکی برای استفاده از دلار، لازم است در آمریکا حساب داشته باشد و تبادلات دلاری بین بانک‌ها از طریق حساب‌های آنها در آمریکا یا همان سیستم مالی آمریکا انجام می‌شود. این موضوع برای ایران فرق می‌کند؛ ایالات متحده در تحریمی یکجانبه از ممنوعیت استفاده بانک‌های صادرات و سپهه از سیستم بانکی آمریکا در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷، توسط وزارت خزانه‌داری‌اش رونمایی کرد. تا قبل از سال ۲۰۰۸ بانک‌های ایرانی با واسطه بانک‌های خارجی (مانند بانک‌های سویسیسی) از چرخه دلار استفاده می‌کردند. این نوع همکاری در نظام بانکی با عنوان «U-Turn» شناخته می‌شود. به عبارت دیگر بانک‌های ایرانی بدون داشتن ارتباط مستقیم با سیستم بانکی آمریکا و با استفاده از بانک‌های دیگر از خدمات دلاری بهره‌ی می‌بردند اما در همین سال و به دنبال تعمیم این

آمریکایی بودجه‌های بیشتری را تخصیص داده باشند نیز وجود دارد. در کنار این مورد باید به سهم هزینه‌هایی که ایران در بودجه‌های عمومی آمریکا هم به خود اختصاص داده است، توجه شود. بر اساس گزارش کمیسیون دیپلماسی عمومی آمریکا برای بودجه این بخش در سال ۲۰۱۵ مبلغ یک میلیارد و ۸۳۳ میلیون دلار اختصاص یافته که این بودجه برای سال ۲۰۱۶ به یک میلیارد و ۹۰۶ میلیون دلار افزایش پیدا می‌کند. بخش قابل توجهی از این هزینه به منظور کنترل یا تأثیرگذاری برای کشورهایی همچون ایران، روسیه و کره‌شمالی است. ایالات متحده برای تقویت «قدرت نرم» و نفوذ بیشتر در جهان برای سال ۲۰۱۵ بودجه بیش از یک میلیارد و ۸۳۳ میلیون دلاری اختصاص داده است. این بودجه فقط جهت پیشبرد «دیپلماسی عمومی» آمریکا در اقمی نقاط جهان به صورت رسمی صرف می‌شود که البته بودجه‌های غیررسمی و محرمانه دیگری نیز وجود دارد که جهت نفوذ نرم توسط سازمان‌های اطلاعاتی استفاده می‌شود و هیچ‌گاه درباره آن اخبار با اطلاعاتی به بیرون انتشار پیدا نمی‌کند. مجموعه‌های خصوصی نیز بخشی از پیشبرد دیپلماسی عمومی آمریکا را برعهده دارند که اطلاعاتی نیز از بودجه سالانه آنها در دست نیست. در جدیدترین گزارش «کمیسیون مشورتی دیپلماسی عمومی آمریکا» (ACPD)، درباره دیپلماسی عمومی و برنامه‌های رسانه‌ای (بخش تلویزیونی و ماهوار‌های) در سطح بین‌المللی، نحوه چگونگی اختصاص بودجه یک میلیارد و ۸۳۳ میلیون دلاری ارائه شده است. در این گزارش، دیپلماسی عمومی هیات مدیره نگاه سخن‌پراکنی آمریکا (Broadcasting Board of Governors) و وزارت خارجه شامل برنامه‌های تبادل امور فرهنگی و شورای آموزش به صورت جزء به جزء بیان شده است. تخصیص بودجه یکمیلیارد و ۹۰۶ میلیون دلاری آمریکا درباره دیپلماسی عمومی و تأثیر بر افکار مردم ایران و سایر جهان در سال ۱۲۰۱۶

■ بودجه‌های آمریکایی علیه ایران / افزایش بی‌رویه بی‌خانمان‌ها در آمریکا

این رفتارها همیشه ادامه‌دهنده بود و در دوره هیچ یک از روسای جمهور آمریکا حداقل از سال ۲۰۰۴ به بعد قطع نشده است. «دونالد ترامپ» هم در پیشنهاده بودجه‌ای برای سال مالی ۲۰۱۹ خواستار افزایش ۳۶ میلیون دلاری بودجه یکی از دفاتر خزانه‌داری آمریکا شده و گفته ای منابع مالی برای منزوی‌سازی کره‌شمالی و «افزایش فشار تحریم‌ها علیه ایران» هزینه خواهند شد». در بخش دیگری از این سند آمده است: «این منابع اضافی برای منزوی کردن اقتصادی کرشمالی، تکمیل «مرکز مبارزه با تأمین مالی تروریسم» در عربستان سعودی، افزایش فشار تحریم‌ها علیه ایران با تأدیر مختلف از جمله اجرای قانون «کاتسا» تخصیص داده خواهد شد». نگاهی به بودجه‌های مصوب سنای آمریکا در چند سال گذشته گویای آن است که سال ۲۰۰۷ مبلغ ۶۶ میلیون دلار برای «برای گسترش دموکراسی در ایران»؛ سال ۲۰۰۹ مبلغ ۵۵ میلیون دلار برای «جنگ نرم با ایران»؛ سال ۲۰۱۰ مبلغ ۵۵ میلیون دلار برای «نفوذ در ایران، مقابله با فیلترینگ سایت‌های ضدایرانی، تحریک قربانیان سانسور در ایران، آموزش الکترونیکی ایرانیان مخالف نظام برای براندازی نرم و شبکه‌سازی اینترنتی برای اغتشاشگران بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری، ارائه آموزش‌های لازم رسانه‌ای و کامپیوتری برای راهاندازی سایت‌ها جهت اطلاع‌رسانی» و مبلغ ۲۰ میلیون دلار بودجه تکمیلی برای «مبارزه با ایران از طریق فعالیت‌های اینترنتی» و سال ۲۰۱۱ مبلغ ۲۵ میلیون دلار برای «حمایت از هکرها برای تخریب فضای سایبری ایران» تخصیص یافته است. کمااینکه «هیلاری کلینتون» وزیر خارجه آمریکا گفته بود بودجه ۲۵ میلیون دلاری سال ۲۰۱۱ پنتاگون علیه ایران را به به مخالفان نظام سیاسی ایران اختصاص می‌دهد که به اصطلاح او به «قاتلان، هکرها و سانسورچیان» حمله کنند. همچنین روز ۳۰ دی‌ماه سال گذشته، یک نویسنده و روزنامه‌نگار مطرح انگلیسی در یک گزارش تحقیقی فاش کرد وزارت خارجه آمریکا بیش از

نیازمند ابزارهایی برای تحقق بود. سال ۱۹۴۲ آمریکا و انگلیس به صورت جداگانه طرح‌هایی برای ایجاد سازمان‌هایی بین‌المللی منتشر کردند که نقش آنها گسترش تجارت آزاد بین کشورها بود. تلاش آمریکا و انگلیس در نهایت منجر به برگزاری کنفرانس «برتسون وودز» در سال ۱۹۴۴ در آمریکا برای هماهنگ کردن متفقین شد. متفقین در این کنفرانس با تأسیس «بانک جهانی» و «صندوق بین‌المللی پول» یعنی زیرساخت‌های پیشنهادهی آمریکا و انگلیس برای تسهیل و تسریع در روال بازسازی پس از جنگ موافقت کردند. در این کنفرانس همگی پذیرفتند گسترش تجارت